

DECIZIE

09 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței
Judecători

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu, Galina Stratulat,
Oleg Sternioală, Iuliana Oprea

examinând recursurile declarate de Prodan Nelea și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Prodan Nelea împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Ungureanu Oleg și Consiliul municipal Chișinău privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin această încălcare, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2016,

C O N S T A T Ă :

La 24.06.2015, Prodan Nelea a depus o cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al RM, intervenient accesoriu executor judecătoresc Oleg Ungureanu și Consiliul municipal Chișinău, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului material în mărime de 55 000 lei și a prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei cauzat prin această încălcare.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că din anul 1995 a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne al RM, iar în luna martie 2013 a fost transferată în Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al RM.

Susține reclamanta că până în prezent nu a fost asigurată cu spațiu locativ și locuiește la gazdă (chirie) cu feciorul său a.n. 1993 - motiv pentru care s-a adresat în instanța de judecată cu o cerere de chemare în judecată către Consiliul municipal Chișinău prin care a solicitat asigurarea cu spațiu locativ împreună cu membrii familiei în conformitate cu legislația locativă în vigoare.

Menționează Prodan Nelea că, prin hotărârea Judecătoriei Grigoriopol din 07 august 2006, a fost admisă acțiunea, fiind obligat Consiliul municipal Chișinău să-i acorde Nelei Prodan cu membrii familiei ei - fiul Cristian a.n. 1993 spațiu locativ în corespundere cu normele sanitare prevăzute de art. 42-44 al Codului cu privire la locuințe al RM, iar prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2006 apelul declarat de Consiliul municipal Chișinău a fost restituit cu toate documentele anexate.

Afirmă reclamanta că după intrarea în vigoare a hotărârii judecătorești menționate supra, a depus o cerere către Oficiul Centru al Departamentului de executare a deciziilor judiciare cu actele necesare anexate.

Prin încheierea executorului judecătoresc Dumitru Manole a Oficiului de executare Centru al Departamentului de executare al Ministerului Justiției al RM din 04.09.2006, a fost primit spre executare documentul executoriu eliberat de către Judecătoria Grigoriopol în temeiul hotărârii nr. 2-1452/06 din 07.08.2006, privind obligarea Consiliului municipal Chișinău să acorde spațiu locativ familiei Prodan Nelea, fiind intentată procedura de executare, totodată fiindu-i propus Consiliului municipal Chișinău ca în termen de 15 zile să execute benevol cerințele documentului executoriu.

Ulterior, prin răspunsul parvenit de la Primăria mun. Chișinău nr. 08-2761 din 18.09.2006, reclamantei i-a fost comunicat că a examinat încheierea executorului judecătoresc nr. 5-4306 din 04.09.2006, aducându-i-se la cunoștință că Consiliul municipal Chișinău, la 13.09.2006 a declarat apel la hotărârea Judecătoria Centru din 07.08.2006.

Invocă reclamanta Prodan Nelea, că luând în considerație că hotărârea devenită irevocabilă nu se execută, s-a adresat cu o cerere către Guvernul RM, Departamentul de executare a Ministerului Justiției al RM și Procuraturii mun. Chișinău să contribuie conform legislației în vigoare și competenței sale la executarea hotărârii judecătorești.

Susține reclamanta că toate eforturile întreprinse conform legislației în realizarea dreptului lezat nu au dat careva rezultate, hotărârea judecătorească din 07.08.2006 rămânând fără executare până în prezent.

Consideră Prodan Nelea că prin neexecutarea hotărârii Judecătoria Grigoriopol din 07.08.2006, „autoritățile naționale îi creează piedici” iar reclamanta în mod rezonabil, „se așteaptă de a obține respectarea drepturilor sale”.

Menționează reclamanta că nu a putut obține executarea acestei hotărâri imediat ce a devenit executorie - ceea ce constituie o ingerință în dreptul său la respectarea bunurilor sale, așa cum este prevăzut paragraful 1 art. 1 al Protocolului nr. 1 CEDO.

Consideră reclamanta că „i-au fost violate” și drepturile prevăzute de art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale și de art. 1 al Protocolului Adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale - și anume dreptul persoanei la judecarea cauzei într-un termen rezonabil.

Susține că prejudiciul material suportat în urma neexecutării hotărârii Judecătoria Grigoriopol din 07.08.2006 este unul major, dat fiind faptul că stă în chirie și până la momentul de față nu a intrat în posesia, administrarea și folosința locuinței sale. Astfel, susține reclamanta că prejudiciul material constituie suma de 55 000 lei care reprezintă plata pentru chirie pentru perioada 12.08.2013-12.06.2015 (22 luni * 2 500 lei). Consideră reclamanta că suma de 2 500 achitată lunar pentru chiria apartamentului închiriat este o sumă rezonabilă, probată prin înscrisurile anexate și anume contractul de locațiune înregistrat la Direcția de Administrare Fiscală Botanica cu nr. 1601 din 12.08.2013.

În ceea ce privește prejudiciul moral pe care îl solicită, Prodan Nelea îl estimează în cuantum de 100 000 lei reieșind din perioada de timp pentru neexecutarea hotărârii Judecătoria Grigoriopol din 07.08.2006.

Prin hotărârea Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 11 decembrie 2015 cererea de chemare în judecată înaintată de Prodan Nelea a fost admisă parțial. A fost constatat faptul încălcării dreptului reclamantei Nelea Prodan la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriai Grigoriopol din 07 august 2006. A fost încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul reclamantei Prodan Nelea, echivalentul bănesc pentru compensarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei. În rest, pretențiile reclamantei au fost respinse ca neîntemeiate.

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 15 decembrie 2015, Prodan Nelea a declarat apel asupra hotărârii Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 11 decembrie 2015, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată să fie respinsă integral ca fiind neîntemeiată, susținând că va prezenta cererea de apel motivată după recepționarea hotărârii integrale.

La 06 ianuarie 2016, apelanta Prodan Nelea a depus cererea de apel motivată, în care a indicat motivele de fapt și de drept ale apelului, solicitând instanței admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2016, s-a admis apelul declarat de Prodan Nelea, s-a casat parțial hotărârea Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 11 decembrie 2015, și anume în partea ce ține de încasare prejudiciului material și moral dispus spre încasare și în această parte s-a emis o nouă hotărâre prin care: s-a admis integral cererea de chemare în judecată înaintată de Prodan Nelea către Ministerul Justiției al RM, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Ungureanu Oleg și Consiliul municipal Chișinău privind încasarea prejudiciului material. S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în folosul Nelei Prodan cu titlu de prejudiciu material suma de 55 000 (cincizeci și cinci mii) lei. S-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Prodan Nelea către Ministerul Justiției al RM, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Ungureanu Oleg și Consiliul municipal Chișinău privind încasarea prejudiciului moral. S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în folosul reclamantei Nelei Prodan echivalentul bănesc pentru compensarea prejudiciului moral în cuantum de 80 000 (optzeci mii) lei. În rest, pretențiile înaintate de Prodan Nelea s-au respins ca fiind neîntemeiate. Hotărârea Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 11 decembrie 2015 în partea constatării faptului încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și respingerii cheltuielilor de judecată s-a menținut.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a reținut incidente speței prevederile art. 1 alin. (2), art. 2 alin. (1) (2) și (3), art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) din Legea nr. 87 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și art. 70 alin. (1) și (2) din Codul de executare al RM, care reglementează aspecte ce țin de dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, examinarea pricinii și sarcina probațiunii, hotărârea judecătorească și termenul de executare.

Totodată, instanța de apel a conchis că, instanța de fond a elucidat pe deplin

circumstanțele cauzei, însă a dat o apreciere insuficient de obiectivă și rațională normelor legale aplicabile cazului litigios.

Considerând ilegală decizia instanței de apel, la 12.05.2016, Prodan Nelea a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2016 și a hotărârii Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 11 decembrie 2015 cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie admise integral cerințele acțiunii lui Prodan Nelea.

În motivarea recursului, recurenta a menționat despre ilegalitatea și netemeinicia parțială a deciziei și a hotărârii instanțelor, invocând încălcarea esențială și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Ulterior, considerând ilegală decizia instanței de apel, la 11.07.2016, Ministerul Justiției al RM a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2016 și menținerea hotărârii Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 11 decembrie 2015.

În motivarea recursului, recurentul a invocat aplicarea eronată a normelor de drept material de către instanța de apel la adoptarea deciziei contestate.

La data de 20.07.2016, intimata Prodan Nelea a depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, solicitând respingerea acestuia ca fiind inadmisibil.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursurile declarate de Prodan Nelea și de Ministerul Justiției al RM au fost considerate admisibile și transmise spre examinare într-un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Ministerul Justiției al RM întemeiat și care urmează a fi admise, iar recursul declarat de Prodan Nelea pasibil de a fi respins, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin (1) lit. e) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Prodan Nelea a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești (hotărârea Judecătoriai Grigoriopol din 07.08.2006) și încasarea prejudiciului material în mărime de 55 000 lei și a prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei cauzat prin această încălcare.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, a admis parțial acțiunea, a constatat faptul încălcării dreptului reclamantei Nelea Prodan la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriai Grigoriopol din 07 august 2006, a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul reclamantei Prodan Nelea, echivalentul bănesc pentru compensarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei, în rest, pretențiile reclamantei au fost respinse ca neîntemeiate.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Prodan Nelea, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând parțial hotărârea primei instanțe și anume în partea ce ține de încasare prejudiciului material și moral dispus spre încasare și în această parte a emis o nouă hotărâre prin care: a admis

integral acțiunea privind încasarea prejudiciului material și a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în folosul Nelei Prodan cu titlu de prejudiciu material suma de 55 000 (cincizeci și cinci mii) lei, și a admis parțial acțiunea privind încasarea prejudiciului moral în cuantum de 80 000 (optzeci mii) lei, în rest, pretențiile înaintate de Prodan Nelea s-au respins ca fiind neîntemeiate. Totodată s-a menținut hotărârea primei instanțe în partea constatării faptului încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și respingerii cheltuielilor de judecată.

Colegiul consideră că în partea prejudiciului material, decizia recurată este legală și întemeiată, fiind adoptată conform prevederilor art. 4 alin. (1) și 5 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Or, instanța de apel, cu referire la cadrul legal evocat, corecta a statuat că reclamanta a probat incontestabil că pentru perioada de 22 luni a achitat chiria pentru apartamentul nr. 75 din str. Prigoreni, 7/1, mun. Chișinău la un preț lunar de 2 500 lei.

În ceea ce privește prejudiciul moral, recuperat de către instanța de apel în echivalent bănesc în mărime de 80 000 lei, deși reclamanta a solicitat 100 000 lei, Colegiul consideră că cuantumul acestuia urmează a fi diminuat, pornind de la următoarele.

Conform prevederilor art. 2 alin. (6) al Legii nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Reieșind din conținutul normelor citate și a circumstanțelor relatate, Colegiul consideră că instanța de apel a ajuns întemeiat la concluzia de admitere a acțiunii cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat în mărime de 80 000 lei.

Articolul 1423 CC prevede că instanța de judecată apreciază mărimea compensației pentru prejudiciul moral reieșind din circumstanțele concrete ale pricinii.

Deoarece răspunderea pentru prejudiciul moral are un caracter compensator, acesta urmează să se determine de către instanța judecătorească, reieșind din circumstanțele concrete ale cauzei, ținându-se cont de persoana reclamantului și de măsura în care această compensație poate să-i aducă satisfacție.

Totodată, la aprecierea prejudiciului moral, se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității și suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețele similare. Sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului și se apreciază

individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces și excluzându-se excesiv și vădit exagerate.

La fel, în hotărârea CEDO din 10.11.2004 în cauza *Ernestina Zullo vs Italia*, Curtea a menționat că mărimea daunei morale va fi stabilită în funcție și de nivelul de viață în statul respectiv.

Ținând cont de circumstanțele menționate și hotărând în bază echitabilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit acordă reclamantei Prodan Nelea 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În această ordine de idei, instanța de recurs conchide că instanța de apel corect a aplicat legea materială la soluționarea litigiului dedus judecării, iar prin actele cauzei a fost demonstrată prezența condițiilor necesare pentru răspunderea civilă și, în consecință, survenirea acesteia.

În același timp, Colegiul conchide că circumstanțele pricinii au fost cercetate în volum deplin, în speță fiind prezentate probe suficiente pentru a da o soluție de modificare a soluției instanței de apel în sensul diminuării mărimii prejudiciului moral până la 50 000 lei.

Ținând cont de cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. a) și e) din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se respinge recursul declarat de Prodan Nelea.

Se admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se modifică decizia Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2016 în sensul diminuării sumei prejudiciului moral dispus încasării de la stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Prodan Nelea pînă la 50 000 (cincizeci mii) lei.

În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2016 în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Prodan Nelea împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Ungureanu Oleg și Consiliul municipal Chișinău privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin această încălcare, se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Oleg Sternioală

Iuliana Oprea